

V službách regionálneho spolku

Rozhovor s Danielou Tóthovou

Spolok slovenských knihovníkov a knižníc (SSKK) je jedným z dvoch profesijných knižníckych združení na Slovensku. Okrem celoslovenského pôsobenia má SSKK aj osem krajských pobočiek.

Mgr. Daniela Tóthová je riaditeľkou Malokarpatskej knižnice v Pezinku a zároveň aj predsedníčkou Krajskej pobočky SSKK Bratislavského kraja.

Aká je podľa vás úloha a poslanie krajských pobočiek SSKK a do akej miery sa to aj darí naplňať práve bratislavskej pobočke?

Krajské pobočky SSKK sú najbližšie individuálnym členom spolku v regióne, môžu najlepšie zmapovať ich potreby a požiadavky a reagovať na ne svojou činnosťou. Bratislavska pobočka je špecifická tým, že väčšina členov pobočky pracuje práve v knižniciach hlavného mesta, takže aj činnosť pobočky je sústredená na Bratislavu. Podobne ako ostatné krajské pobočky, aj naša chce medzi svojich členov získať aj knihovníkov mestských a obecných kniž-

níc, okrem bratislavských knižníc sú v spolku moji kolegovia z Malokarpatskej knižnice v Pezinku – aj preto, lebo je to regionálna knižnica s funkciami krajskej knižnice, z ostatných verejných mimobratislavských knižníc máme členov v Mestskej knižnici v Senci. Záujmy a potreby individuálnych členov sú v niečom spoločné, v niečom sa líšia podľa typu knižníc, v ktorej pracujú, či podľa pracovnej pozície, keďže SSKK združuje knihovníkov, informačných pracovníkov a knižnice všetkých typov. Krajské pobočky okrem vlastných podujatí majú informovať o novinkách a dianí v knižnično-informačnej oblasti, dodávať materiály, ktoré SSKK distribuuje, byť prostredníkom napr. pri príprave podujatí, ako je Noc s Andersenom.

Funkciou SSKK je aj byť demokratickým fórom na výmenu poznatkov, skúseností a názorov vnútri spolku i navonok, vytvárať podmienky členom spolku na aktívne spoločenské pôsobenie v súlade s profesijnými záujmami a s poslaním spolku. Krajské pobočky by mali preto umožniť svojim členom stretnúť sa či už fyzicky alebo vo virtuálnom prostredí.

V bratislavskej pobočke organizujeme stretnutia tradične pred Vianocami, kde vyhodnotíme činnosť za uplynulý rok. Tento rok sme pripravili aj fašiangové podujatie. Chceme, aby sme našli vhodné formáty pre našich aktívnych seniorských členov a prispôbili činnosť aj najmladším knihovníkom.

Najčastejšou aktivitou pobočiek sú exkurzie jej členov do rôznych knižníc, zasadnutia krajských výborov a podobne. Do akej miery sú takéto aktivity dostačujúce?

Exkurzie sú vďačnou a obľúbenou aktivitou krajských pobočiek. Spoločne máme možnosť navštíviť zaujímavé miesta, pozrieť si knižnice, ktoré sú niečím výnimočné, inšpirovať sa vo vlastnej práci a opäť – stretnúť kolegov z iných knižníc, porozprávať sa. Myslím, že ide o potrebnú aktivitu, knihovníci kedysi chodili aj do zahraničných knižníc. Žiaľ, finančná situácia spolku aj platov knihovníkov neumožňuje navštíviť bez iných finančných zdrojov významné knižnice v európskych metropolách, ktoré by sme chceli vidieť. Na exkurziu do Varšavy, ktorú spolok organizoval v roku 2012, sa prihlásilo minimum knihovníkov. Zasadnutia krajských výborov majú na základe podnetov členov rozhodnúť, aké bude smerovanie činnosti pobočky, aké aktivity je konkrétny výbor vzhľadom na svoje pracovné povinnosti a profesijné zameranie schopný realizovať. Treba opäť podotknúť, že práca výboru je dobrovoľnou činnosťou, zväčša vykonávanou v mimopracovnom čase, preto nie je možné očakávať aktivity, aké vykonávajú v iných krajinách obdobné spolky s profesionálnymi zamestnancami. Aktivít nemôže byť veľa, a preto sa vždy nájdu ľudia, pre ktorých je činnosť nedostačujúca.

Kedysi Spolok slovenských knihovníkov organizoval aj súťaž Top WebLib. Už pár rokov sa však súťaž nekonala. Napríklad česká podoba tejto súťaže – Biblioweb – stále existuje. Možno by sa našlo aj viacero súťaží či podujatí, ktoré u našich českých kolegov fungujú a darí sa im. A čo my slovenskí knihovníci, nezastavili sme na nejakom bode? Aký je váš názor? V čom potrebujeme „nakopnúť“ a kde môžeme ísť príkladom?

K tejto otázke by sa vedeli lepšie vyjadriť garanti a porotcovia súťaže. Keď si však každý rok pozerám zapojené a ocenené knižnice, vidím, že v súťaži získavajú niekoľko rokov ocenenia tie isté knižnice. Cieľom súťaže je zvyšovanie kvality a podpora rozvoja knižničných webov. Porotcovia upozorňujú na dobré skúsenosti, overené novinky aj časté chyby. Mnohé naše knižnice majú veľmi jednoduché alebo zastarané webové stránky, knihovníci nemajú skúsenosť s tvorbou webu, ale ani finančné prostriedky na zaplatenie odborníkom na vytvorenie webovej stránky, a preto sa do súťaže neprihlasujú. Tradičné porovnanie s českými knihovníkmi je podľa mňa otázkou spolupráce a vzájomnej podpory – škôl, ktoré vzdelávajú knihovníkov, knižníc, spolkov aj zriaďovateľov.

V čom vidíte príležitosti pre ďalšie aktivity pobočiek?

Aktivity pobočiek odrážajú zloženie ich výborov. Záleží, aká skupina ľudí sa zide vo vedení pobočky, k čomu inklinujú, čo ich zaujíma. Ideálne by bolo spájať tradičné podujatia, ako sú aj už spomínané exkurzie či semináre, s podujatiami, ktoré by možno prekvapili.

A čo komunikácia priamo s knižnicami v kraji? Akým spôsobom sa zapájajú do činnosti a aktivít pod záštitou vašej pobočky?

Knižnice spolokovú činnosť podporujú najčastejšie poskytnutím priestorov na podujatia, organizačnou a personálnou pomocou, mnohé vychádzajú v ústrety tým, že členom výboru umožňujú nájsť si v rámci pracovných povinností možnosť pripraviť aktivity pre spolok, zároveň inšpirujú pri tvorbe podujatí. Bratislavská pobočka ako aj celoslovenský SSKK má tradične veľkú podporu v Univerzitnej kniž-

nici v Bratislave, v ktorej sa veľká väčšina podujatí fyzicky koná. Ružinovská knižnica napríklad bratislavskej pobočke umožňuje vydávanie periodika Občasník knihovníkov Bratislavského kraja, v ktorom dokumentujeme život členov spolku a spolkovú činnosť. Veľmi dobrá komunikácia je aj s inými knižnicami, záleží vždy na dobrej vôli a záujme.

Ako funguje spolupráca v rámci spolku medzi jednotlivými pobočkami?

Na prvom stretnutí novozvoleného celoslovenského výboru SSKK vo februári tohto roku sa vytvorila pozícia koordinátora krajských pobočiek. Do tejto funkcie bola zvolená Eva Kochanová z Krajskej knižnice Ľudovíta Štúra vo Zvolene. Pani Kochanová má veľké skúsenosti z vedenia Krajskej pobočky SSKK Banskobystrického kraja a aj vďaka nej by sme ako pobočky mali mať prístup k informáciám, radám. Tradične dobre komunikujeme s trnavskou pobočkou, pri organizovaní exkurzií si navzájom ponúkame voľné miesta a chodievame na podujatia, ktoré pobočky organizujú.

Váša pobočka je „trendy“ – má profil na sociálnej sieti Facebook. Čo konkrétne to prináša do vašej práce? Uvažujete aj o inej sociálnej sieti?

Fejsbuková skupina SSKK Bratislavský kraj vznikla vďaka najmladším členom vo výbore našej pobočky. Služi na lepšie a rýchlejšie informovanie o našej činnosti, o aktivitách a podujatiach, ktoré pripravujeme, o akciách, ktoré organizujú knižnice v Bratislavskom kraji. Nájdeme tu fotografie z podujatí. Skupina je uzavretá pre členov spolku, ktorí tu môžu komunikovať, písať nápady, odkazy na zaujímavé projekty, články, podeliť sa s knižničnými „must to know“ so zaujímavosťami, raritami. Fejsbuková skupina vznikla tento rok a na stretnutí výboru po roku zhodnotíme fungovanie a rozhodneme sa ako ďalej.

Členmi pobočky sú aj mladí knihovníci. Ako vidíte ich zapojenie sa do jednotlivých aktivít? Akým spôsobom s nimi spolupracuje? A sú podľa vás dostatočne aktívni?

Už na prvom stretnutí výboru pobočky po posledných voľbách sme otázku „mladí“ a „nie mladí“ knihovníci preberali. Posúvali sme postupne vekovú hranicu oddeľujúcu tých mladých od ostatných a vždy sme sa dostali k menám knihovníkov s počtom rokov, ktorý prekročoval stanovenú hranicu, ale ktorých sme rozhodne chceli ešte začleniť medzi mladých. Takže najmladší, mladí aj menej mladí majú v našom výbore možnosť rozvíjať svoje nápady. Sú aktívni, chcú niečo robiť, majú iné názory aj na tradičnú spolkovú činnosť, čo nás posúva ďalej. Vo výbore sú plnohodnotnými členmi. H. Mlejová je zdatnou organizátorkou exkurzií, M. Sliacky sa venuje podujatiam týkajúcim sa e-zdrojov aj hľadaniu spoznorov, L. Čechvalová sa venuje propagácii spolku v elektronickom prostredí. Pri príprave a realizácii podujatí pracujeme všetci členovia výboru, mladí aj menej mladí, a môžem sa na nich spoľahnúť.

Prostredníctvom fejsbukovej skupiny SSKK Bratislavský kraj sme zaujali a mladých knihovníkov – nečlenov. Na fejsbuku vznikla „nespolková“ skupina Mladí knihovníci v Bratislave. Aj vďaka týmto skupinám sa začali viac stretávať a komunikovať a výsledkom je aj ich najnovšie podujatie Knižničky barcamp – 1. 10. 2014 v UKB. Verím, že sa aj ďalší organizátori zapoja do spolkového činnosti a vyskúšajú si spolkovú dobrovoľnícku a bezplatnú činnosť v prospech knižničnej obce.

Aké sú aktuálne plány vašej pobočky? Aká je perspektíva rozvoja vašich činností?

Verím, že sa popri práci pobočiek budú rozvíjať obnovené kluby pre verejné knižnice a detské knižnice, ako aj klub mladých knihovníkov, ktorých vytvorenie sa iniciovalo na tohtoročnom stretnutí celoslovenského výboru SSKK. Určite ovplyvnia činnosť pobočiek. Keďže sme spolok dobrovoľníkov, bude treba dobre zvažovať typ činnosti a kombinovať vzdelávacie a kultúrne podujatia, exkurzie i vydavateľské aktivity v spolupráci s knižnicami a zamerať sa na existenciu spolku na internete, a to podporou a spoluprácou na fungovaní portálu InfoLIB, komunikovaním na sociálnych sieťach, ale aj prostredníctvom spoločnej webovej stránky na portáli InfoLIB.

Predstavte si, že máte Arabelin zázračný prsteň. Čo by ste jeho jedným otočením radi zmenili pre lepšie slovenské knihovníctvo?

Priala by som si knižnice, ako ich vystihuje česká koncepcia rozvoja knižníc ČR na roky 2011 –2015, teda aby

boli krásne, prívetivé, pohodlné, s rýchlou obsluhou a spokojnými čitateľmi. Aby v knižniciach mohli pracovať tí najkvalifikovanejší knihovníci v podmienkach, v ktorých by boli spokojní a motivovaní. Aby boli služby finančne zabezpečené tak, že ich knižnice môžu poskytovať bezplatne.

Takže prajem knihovníctvu uznanie spoločnosti, priaznivé rozpočty, výborný zákon o knižniciach, priaznivý autorský zákon, fungujúcu národnú knižnicu, profesionalizovaný knihovnícky spolok – a veľa ľudí, ktorých to v knižniciach stále baví. Lebo všetko nie je o peniazoch. Osobne môžeme k tomu prispieť tak, že budeme komunikovať, spolupracovať, hľadať nové podnety a nápady, diskutovať, neskupinkovať sa, ale jednotne presadzovať záujmy knižnic a knihovníkov.

Mgr. Eva Vašková
eva.vaskova@cvtisr.sk
(CVTI SR, Bratislava)

Konferencia LIBER 2014

Každoročne konaná konferencia LIBER patrí medzi najdôležitejšie miesta na stretnutie profesionálov z vedeckých knižníc a je už viac ako 40 rokov jednou z významných aktivít LIBER-u. Stále narastá na svojej veľkosti a rozsahu, väčšinou sa na nej zúčastní viac ako 300 – 400 delegátov. Počas troch dní trvania konferencie nadväzujú väzby, budujú sa základy pre vzájomnú spoluprácu, identifikujú sa najnaliehavejšie potreby vedeckých knižníc a navzájom sa odovzdávajú informácie, nápady a riešenia. Konferencia sa koná každý rok v inej krajine, usporadúva ju člen LIBER-u. To poskytnú delegátom možnosť navštíviť popredné/významné knižnice Európy.

LIBER = Association of European Research Libraries/Ligue des Bibliothèques Européennes de Recherche/Európska asociácia vedeckých knižníc. Centrum vedecko-technických informácií SR (CVTI SR) je členom LIBER od roku 1996.

43. ročník konferencie sa konal 29. júna až 5. júla 2014 v Lotyšsku, v hlavnom meste Riga, v budove novej Lotyšskej národnej knižnice, a jej podtitul bol **Research Libraries in the 2020 Information Landscape**.

Riga, Lotyšsko, National Library of Latvia (Castle of Light), miesto konania konferencie

Cieľom tohto príspevku je predstaviť odbornej verejnosti dôležité témy, ktoré aktuálne rezonujú na európskych knihovníckych fórach konaných pod hlavičkou LIBER. Ide o témy, ktoré sa týkajú najmä výskumných dát, resp. dát z vedeckého výskumu, veľkých objemov dát, prepojených dát (linked data), ako aj ich dlhodobého uchovávanía a otvoreného prístupu k nim vrátane **manažmentu výskumných dát** (RDM – research data management). Témy môžu byť inšpiráciou pre naše vedecké a akdemické knižnice pri hľadaní námetov na nové úlohy a strategické inštitucionálne ciele.

Prvá časť konferencie prebiehala formou workshopov, prinášame obsah vybraných: